

strækkeligt til at holde Hartkornsskatten nede paa 4 Mark 8 Skilling, følger der i Loven en udtrykkelig Redegørelse for, hvorledes man skal tilvejebringe det manglende Beløb, nemlig paa den Maade, at det skal lignedes paa de Erhverv, som ere frie i det Tilfælde, at Hartkornsskatten holder sig nede paa 4 Mark 8 Skilling. Hvis man nu havde fastholdt disse to Grundprincipper i den oprindelige Anordning, havde man i dette Øjeblik ikke været oppe paa en Hartkornsbyrde af 4—5 Millioner Kroner. Men det er netop paa dette Punkt, man i Tidens Løb har gjort Hartkornet stor Uret, idet man har nedlagt Bommene uden at sætte en anden Form i Stedet, hvorigennem man kunde faa de Erhverv, som brugte Vejene, til at betale. Derfor ere vi nu komne saa vidt, at et saa vigtigt Led i hele vor Kommunikation som Landevejene alene hviler paa Hartkornet, uagtet der er dukket en hel Del Erhverv op, som ikke alene i høj Grad forøge Udgifterne, men ogsaa sidde inde med en ganske antagelig Evne til at kunne bidrage til disse Udgifter, og som dog ere frie derfor. — Medens man paa denne Maade har ophævet saadanne Bestemmelser, som tilsigtede at holde Hartkornsskatten nede, har man derimod med særlig Æmhed vogtet over, at saadanne Byrder, som kunde lægges over paa Hartkornet, ere blevne bibeholdt. I den Henseende skal jeg minde om, at der finder en saadan Urimelighed Sted, at Hartkornet maa betale det halve af Bygadernes Vedligeholdelse. Med Landkommunalloven af 6te Juli 1867 tilsigtede man at komme bort fra det i mange Maader uheldige Fællesskab mellem Kommunerne indbyrdes. Det lykkedes ogsaa i en væsentlig Grad for Landkommunernes Vedkommende indbyrdes, men man glemte, at man havde dette Fællesskab med Byerne. Derfor maa Hartkornet nu ikke alene holde Landevejene ved lige uden noget Tilskud nogetsteds fra, men maa ogsaa betale det halve af Bygadernes Vedligeholdelse. Det er dog virkelig en Uretfærdighed, og Hartkornet har Krav paa, at man ogsaa ser lidt paa den Ting, naar man taler om Lettelser i Hartkornsskatten.

Naar jeg sagde, at en stor Del af de voksende Byrder paa Hartkornsskatten hidrører fra, at man har lagt nye Byrder over paa Hartkornet, skal jeg allerførst minde om Politiudgifterne. Denne Post eksisterede slet ikke i 1822, da man fik Amtsfond indførte her i Landet, i alt Fald var det i en saa forsvindende Grad, at det slet ingen Rolle spillede. Nu om

Stunder er denne Udgiftspost vokset og bleven en overordentlig svær Byrde. Og hvorfor? Er det Hartkornets Skyld? Nej! I alt Fald er der fra Hartkornets Side ikke i de 12 Aar, jeg har haft den Ære at være Medlem af Amdtsraadet, stillet Krav til Politiet. Derimod er der kommet saadanne Krav fra mangeny Erhverv, Fabrikker og industrielle Anlæg, der rejse sig rundt omkring i Landkommunerne, og dette Politimaa Hartkornet betale. Det er de samme nye Erhverv, som slide Vejene op, som forøge Fattigbyrden og bruge Skolerne og paa den Maade forøge Hartkornets Byrder. Og saa er Hartkornet oven i Købet forpligtet til at levere det Politi, som disse Fabrikker bruge til Ordens Overholdelse. Det forekommer mig ogsaa at være uretfærdigt. — En anden stor Udgiftspost fik vi i 1856, da Skolelærer-pensionen blev lagt over paa Amtsfonden. Jeg forstaaer ikke, af hvilken Grund Amtsfondene skulle være Bærere af Skolepensionerne. Det har ganske vist en betydelig Forpligtelse over for Skolevæsenet, idet man har vaaget over, at Hartkornet hjemme i Landsognene er kommet til at bære den allervæsentligste Del af disse Byrder, da man har gjort en Del af Udgifterne til rene Hartkornsbyrder. Men havde man endda ladet Skolelærernes Pensionering blive liggende paa Sognekommunerne, saa kunde man dog have faaet en Del af Udgifterne dertil gennem Formue- og Lejlighedsskatten, medens det nu er en ren og skær Hartkornsbyrde. — I den nyere Tid er der ogsaa kommet saadanne Udgiftsposter til som Udgifterne efter Epidemiloven, og fremfor alt vil jeg minde om, at vi ved den ny Fattiglov have faaet en Udgiftspost, som synes at ville antage ret betydelige Dimensioner, nemlig Udgiften til Forsørgelse af hjemløse trængende. Her til Lands er det ikke forbundet med nogen videre Udgift at fæste Folk med mindre gode Papirer, utilstrækkelige Oplysninger om Forsørgelseshjem o. s. v. Jeg tror, at det for en saadan Forseelse kun i det hele drejer sig om en Bøde paa 4 Kr. Fabrikvæsenet tager jo til, hvorved mange Arbejdsforhold komme frem og mange Arbejdere komme ind paa Papirer, som ikke vise tilstrækkeligt om Hjemstedet, men det forekommer mig ganske urimeligt, at man ganske simpelt har lagt den derved fremkomne nye Byrde over paa Amtsfonden, altsaa Hartkornet. Jeg kan forsikre det høje Ting om, at denne Byrde virkelig truer med at antage ganske overordentlig store Dimensioner. I Kjøbenhavns Amts-